

გერმანიის ფედერალური საკონსტიტუციოს სასამართლოს 2021 წლის 19 დეკემბრის გადაწყვეტილება 1 BvR 1073/20

ღირსებისა და პიროვნული უფლებების შელახვა სოციალურ ქსელში

1) სასამართლომ პირადი არაქონებრივი უფლებების სიტყვისა და აზრის გამოხატვის უფლებასთან მიმართებით ურთიერთშეწონვა უნდა მოახდინოს, რაც გულისხმობს იმას, რომ მან აბსოლუტურ, პიროვნულ უფლებებს, სხვა უფლებებთან შედარებით უპირატესობა უნდა მიანიჭოს.

2) ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრაქტიკის მიხედვით, პოლიტიკოსთა კრიტიკის ფარგლები უფრო ფართოა, კერძო პირებისგან განსხვავებით. თუმცა აღნიშნული არ გულისხმობს იმას, რომ მათ შეურაცხყოფის თემის ვალდებულება აქვთ. (ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები)

გერმანიის კონსტიტუციის 93-ე „გ“ მუხლის მეორე ნაწილი, 95-ე მუხლის მეორე ნაწილი.

ფაქტობრივი გარემოებები

სოციალურ ქსელში ინტერნეტ ბლოგის მფლობელმა გამოაქვეყნა მოსარჩელის ფოტო ტექსტთან ერთად. ტექსტი მოიცავდა შემდეგ შინაარსს: “თუ თამაშისას ძალადობას არ აქვს ადგილი, მაშინ ბავშვებთან სექსი კარგია, რაც ახლა ჩვეულებრივი მოვლენაა”. საგულისხმოა, რომ აღნიშნული ტექსტი არ იყო მოსარჩელის მიერ დაწერილი, თუმცა საზოგადოების თვალ-

ში ისე ჩანდა, რომ ტექსტის ავტორს წარმოადგენდა თანდართულ ფოტოზე გამოსახული პიროვნება, მომჩივანი. ამ პოსტს საზოგადოების მხრიდან სოციალურ ქსელში მოჰყვა ცხარე კრიტიკა, რაც გამოხატული იყო განთავსებული ფოტოს (ტექსტთან ერთად) კომენტარებით.

მოსარჩელის მტკიცებით, ზემოთ აღნიშნული პოსტი მისი დაწერილი არ იყო და ამის საფუძველზე მიმართა 2019 წელს ბერლინის უმაღლეს სამხარეო სასამართლოს და მოითხოვა პირადი არაქონებრივი უფლებების დარღვევისთვის მიყენებული მორალური ზიანის ანაზღაურება. მოსარჩელის მოსაზრებით, საზოგადოების მიერ დაწერილი კომენტარები ცილისმწამებლური, დამამცირებელი და შეურაცხმყოფელი ხასიათისაა. მან მოითხოვა, რომ სასამართლოს დაევალებინა Facebook-ისთვის კომენტარების ავტორების შესახებ პირადი ინფორმაციის გაცემა. თუმცა გასათვალისწინებელია, რომ სასამართლომ არ დააკმაყოფილა სარჩელი იმ საფუძველით, რომ საზოგადოების კრიტიკა სიტყვისა და აზრის გამოხატვის თავისუფლების ფარგლებშია მოქცეული და ცილისწამების შემადგენელი ელემენტები არ არის გამოკვეთილი. ვინაიდან მოსარჩელე საჯარო პირია, სასამართლომ აღნიშნულთან მიმართებით იმსჯელა და დაასკვნა, რომ საჯარო პირს კერძო პირთან შედარებით თემის ვალდებულება გააჩნია.

ამრიგად, 2019 წელს ბერლინის უმაღლესმა სამხარეო სასამართლომ მოსარჩელის მოთხოვნები არ დააკმაყოფილა. აღნიშნულის საფუძველზე, მომჩივანმა კიდევ ერთხელ მიმართა სასამართლოს 2020 წელს. მოსარჩელის მთავარ მოთხოვნას წარმოადგენდა Facebook-ის მიერ კომენტარების ავტორების შესახებ ინფორმაციის გაცემა და ამასთანავე, დარღვეული პიროვნული უფლებებისთვის მორალური ზიანის ანაზღაურება.

2020 წელს, სასამართლომ მოსარჩელის მოთხოვნები ნაწილობრივ დააკმაყოფილა. სასამართლომ განაცხადა, რომ სოციალურ ქსელში საზოგადოების მიერ გაკეთებული კომენტარები, გარკვეული თვალსაზრისით, შეურაცხმყოფელია, თუმცა მხოლოდ, რამდენიმე კომენტარის ავტორის ვინაობის გაცემის ვალდებულება დააკისრა სოციალურ ქსელს.

იქიდან გამომდინარე, რომ მოსარჩელის მოთხოვნები 2020 წლის გადაწყვეტილებით სრულად ვერ დაკმაყოფილდა, მოსარჩელემ კონსტიტუციური საჩივრით მიმართა საკონსტიტუციო სასამართლოს, რომლითაც მოსარჩელე ითხოვდა შელახული ღირსების უფლების და პიროვნული უფლებების კანონიერ დაცვას, კონსტიტუციის პირველი მუხლის პირველი აბზაცის და მეორე მუხლის პირველი აბზაცის საფუძველზე. კონსტიტუციური სარჩელი წარმოებაში იქნა მიღებული, გერმანიის ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს კანონის, კერძოდ 93-ე „ა“ მუხლის მეორე პუნქტის „ბ“ ქვეპუნქტის საფუძველზე. აღნიშნული მუხლის თანახმად: კონსტიტუციური საჩივარი გადაწყვეტილების მისაღებად უნდა იქნეს მიღებული, თუ იგი მიზანშეწონილია ამავე კანონის 90-ე მუხლის პირველი პუნქტით გათვალისწინებული უფლებების რეალიზაციისთვის; ეს შეიძლება მოხდეს იმ შემთხვევაშიც, თუ მომჩივანს გადაწყვეტილების მიღებაზე უარის თქმის შედეგად განსაკუთრებით სერიოზული ზიანი მიაღებდა.

საკონსტიტუციო სასამართლოს დავის საგანს წარმოადგენდა 2019 წლის და 2020 წლის ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს გადაწყვეტილებების გაუქმება, რომლებიც მომჩივანის სამართლებრივ მდგომარეობას აუარესებდა.

რაც შეეხება 2021 წლის საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებას, მან სარჩელი დასაშვებად ცნო. მისივე განმარტებით, 2019 და 2020 წელს მიღებული გადაწყვეტილებები არსებითად არასწორად იქნა მიღებული, რადგან საზოგადოების კრიტიკა მომჩივანის დამცირებისკენ იყო მიმართული. ამასთანავე, წინა გადაწყვეტილებების მიღებამდე სასამართლოს მოსარჩელის პირადი არაქონებრივი უფლებების სიტყვისა და აზრის გამოხატვის უფლებასთან მიმართებით ურთიერთშეწონვა უნდა მოეხდინა, რაც გულისხმობს იმას, რომ მან აბსოლუტურ, პიროვნულ უფლებებს, სხვა უფლებებთან შედარებით უპირატესობა არ მიანიჭა.

ამდენად, 2021 წლის 19 დეკემბრის საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილებით, სადავო გადაწყვეტილებები ვერ აკმაყოფილებენ სამართლებრივ მოთხოვნებს, რაც იმას ნიშნავს, რომ მომჩივანს არასამართლიანად ეთქვა უარი სარჩელში არსებული მოთხოვნების დაკმაყოფილებაზე. აქედან გამომდინარე, აღნიშნული გადაწყვეტილებები დაუბრუნდება სააპელაციო სასამართლოს ხელახლა განსახილველად.

გადაწყვეტილების ანალიზი

2019 წლის გადაწყვეტილების თანახმად, ბერლინის უმაღლესმა სამხარეო სასამართლომ მოსარჩელის არც ერთი მოთხოვნა არ დააკმაყოფილა, რაც განმარტა იმ გარემოებით, რომ საზოგადოების კრიტიკა და მათ მიერ გამოთქმული მოსაზრებები სიტყვისა და აზრის გამოხატვის თავისუფლების ფარგლებში იყო მოქცეული. შესაბამისად, გერმანიის სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის შემადგენლობა არ იკვეთება. სასამართლოს მტკიცებით, საზოგადოების მხრიდან აღნიშნული კომენტარები კონტექსტუალურად დაკავშირებულია თავდაპირველად დაწერილ პოსტთან: “თუ თამაშისას ძალადობას არ აქვს ადგილი, მაშინ ბავშვებთან სექსი კარგია, რაც ახლა ჩვეულებრივი მოვლენაა”. აქედან გამომდინარე, აღნიშნული კომენტარები სასამართლოს მოსაზრებით მიმართულია არა მოსა-

რჩელის პიროვნებისკენ, არამედ ზოგადად პოსტის მისამართით. სასამართლოს მოსაზრებით, პირადი არაქონებრივი უფლებების დარღვევის საკითხის განხილვისას გადამწყვეტ ფაქტორს სამართალწარმოების დავის საგნის არსი წარმოადგენს, რაც გულისხმობს იმას, რომ უნდა გაირკვეს, თუ როგორ მოქმედებს იგი დაზარალებული პირების პიროვნულ უფლებებზე. სასამართლო განმარტავს, რომ აღნიშნული განცხადებები ჩაითვლებოდა შეურაცხყოფელად იმ შემთხვევაში, თუ მას პოსტის შინაარსთან არანაირი კავშირი არ ექნებოდა და მიმართული იქნებოდა მხოლოდ პირის ღირსებისა და პატივისცემის შელახვისკენ, დამცირებისკენ.

აღსანიშნავია, რომ ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს 2020 წლის გადაწყვეტილება ნაწილობრივ განსხვავდება 2019 წლის გადაწყვეტილების შინაარსისაგან. როგორც აღინიშნა, სასამართლომ 2020 წელს მოსარჩელის გარკვეული მოთხოვნები დააკმაყოფილა. გერმანული კანონმდებლობით, პიროვნული უფლებები უპირობოდ გარანტირებული არ არის და, გარკვეული თვალსაზრისით, ისინიც შეიძლება შეიზღუდოს კონსტიტუციური წესრიგით ან სხვათა უფლებებით. შესაბამისად, იმისათვის, რომ დადგინდეს, თუ რომელი პირადი არაქონებრივი უფლებაა უპირატესი კონკრეტულ შემთხვევაში, უნდა მოხდეს აღნიშნულ უფლებათა და ინტერესთა ურთიერთშედარება. როგორც ცნობილია, სასამართლომ იმსჯელა, მოსარჩელის მთავარი მოთხოვნის დაკმაყოფილებაზე. მთავარ მოთხოვნას წარმოადგენდა, სასამართლოს დაევალებინა Facebook-ისთვის კომენტარების ავტორების პირადი ინფორმაციის გაცემა, რაც გულისხმობდა პერსონალური მონაცემების გამჟღავნებას. ვინაიდან კომენტარები დამამცირებელი ხასიათის იყო, სასამართლომ მოახდინა ორი უფლების ურთიერთშედარება: სასწორის ერთ მხარეს პერსონალური მონაცემები წარმოადგენს, ხოლო მეორე მხარეს კი ღირსება და პატივი. ამ უკანასკნელთან მიმართებით, 2020 წელს სასამართლომ არსებითად შეცვალა 2019 წლის სასამართლოს გადაწყვეტილება და რამდენიმე კომენტარის ავტორის პირადი ინფორმაციის გამჟღავნება გადაწყვიტა. შესა-

ბამისად, ნათელია, რომ, სასამართლოს მოსაზრებით, კანონმდებლობის საფუძველზე, ღირსებისა და პატივის შემლახველი ცნობების გავრცელება გადაწონის პერსონალური მონაცემების დაცვის აუცილებლობას.

2021 წელს საკონსტიტუციო სასამართლომ საკმაოდ რელევანტური ასპექტი გამოკვეთა გადაწყვეტილების მიღებისას: მის თანახმად, სიტყვისა და აზრის გამოხატვის უფლების და პატივისა და ღირსების უფლების ბალანსი უნდა იქნეს დაცული, რაც იმას გულისხმობს, რომ იმ შემთხვევაში, თუ სიტყვის თავისუფლების გამოხატვის ფარგლებში განცხადება მიმართული იქნება პირის დამცირების და შეურაცხყოფისკენ, უპირატესობა აუცილებლად აბსოლუტურ უფლებებს, ღირსების და პატივის დაცვას მიენიჭება. საგულისხმოა ის გარემოებაც, რომ ასეთ შემთხვევაში ზუსტად უნდა იქნეს გამოკვლეული, კონკრეტული სიტუაციის შესაბამისად, რამდენად ლახავს აზრის გამოხატვა სხვის პირად უფლებებს და მხოლოდ ამის შემდეგ უნდა მოხდეს უფლებათა ურთიერთშედარება.

გასათვალისწინებელია ის გარემოებაც, რომ საკონსტიტუციო სასამართლომ იმსჯელა ასევე პოლიტიკოსთა კრიტიკის ფარგლებთან დაკავშირებით. ზოგადად, საჯარო პირს კერძო პირთან შედარებით გააჩნია თმენის ვალდებულება. აღნიშნული გამომდინარეობს სასამართლო პრაქტიკიდან. თუმცა ეს იმას არ ნიშნავს, რომ პოლიტიკოსებმა უნდა ითმინონ საზოგადოების მხრიდან შეურაცხყოფა და დამცირება. კონსტიტუციით რეგულირებულია სწორედ ის შეზღუდვები, რომლებიც სიტყვისა და აზრის გამოხატვის თავისუფლებას სცდება და მიმართულია პირის დამცირებისკენ. სასამართლომ ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ სოციალურ ქსელებში ხელისუფლების თანამდებობის პირების და პოლიტიკოსების უფლებების დაცვა საჯარო ინტერესიდან გამომდინარეობს. შესაბამისად, საჯარო მოხელეებისა და პოლიტიკოსების პირადი უფლებების ეფექტიანი დაცვა ასევე საზოგადოების ინტერესებში უნდა იყოს.

სასამართლო ცალსახად განმარტავს, რომ ყოველი კონკრეტული საქმის განხილვის დროს აუცილებელია, ზუსტად იქნეს გამოკვლეული

გარემო პირობები და ზემოთ აღნიშნული კრიტერიუმები. მხოლოდ ამის შემდეგ შეიძლება მოხდეს პატივის და ღირსების უფლებისა და აზრის გამოხატვის თავისუფლების უფლების ურთიერთშეფარდება.

ყოველივე ზემოაღნიშნულთან მიმართებით საკონსტიტუციო სასამართლომ დაასკვნა, რომ ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს მიერ არ განხორციელებულა მოსარჩელის უფლებათა ურთიერთშეწონვა, რის საფუძველზეც მოხდა არსებითად არასწორი გადაწყვეტილების მიღება.

ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს გადაწყვეტილება (თარგმანი)

ქალბატონი (...)

- უფლებამოსილი პირი:

ა) ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს 2020 წლის 6 აპრილის გადაწყვეტილების წინააღმდეგ 10 W 13/20.

ბ) ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს 2020 წლის 11 მარტის გადაწყვეტილების 10 W 13/20 წინააღმდეგ.

გ) ბერლინის საოლქო სასამართლოს 2020 წლის 21 იანვრის - 27 AR 17/19 გადაწყვეტილების წინააღმდეგ.

დ) ბერლინის საოლქო სასამართლოს 2019 წლის 9 სექტემბრის 27 AR 17/19 გადაწყვეტილება.

ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს პირველი სენატის მეორე სასამართლო კოლეგიამ, შემადგენლობით:

მოსამართლე პაულუსი.

მოსამართლე ქრისტი,

მოსამართლე ჰერტელი.

2021 წლის 19 დეკემბერს ერთხმად გადაწყვიტა:

1) ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს 2020 წლის 11 მარტის და 2020 წლის 6 აპრილის - 10 W 13/20 გადაწყვეტილებები/განჩინებები, ასევე ბერლინის საოლქო სასამართლოს

2019 წლის 9 სექტემბრის და 2020 წლის 21 იანვრის - 27 AR 17/19 გადაწყვეტილებები/განჩინებები - არღვევენ მომჩივანის ძირითად უფლებას, რომელიც გათვალისწინებულია ძირითადი კანონის მეორე მუხლის პირველი აბზაცით პირველი მუხლის პირველ აბზაცთან ერთად.

2) ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს გადაწყვეტილებები/განჩინებები გაუქმდება, ვინაიდან ისინი აუარესებენ მომჩივანის მდგომარეობას. აქედან გამომდინარე აღნიშნული საქმე ხელახალი გადაწყვეტილების მისაღებად, ისევ ბერლინის უმაღლეს სამხარეო სასამართლოს გადაეცემა.

3) ფედერალური მიწა ბერლინი ვალდებულია აუნაზღაუროს მომჩივანს აუცილებელი ხარჯები.

4) კონსტიტუციური სარჩელის წარმოების ფარგლებში ადვოკატის მომსახურების ღირებულება განისაზღვრება 25 000 ევროს (სიტყვიერად: ოცდახუთი ათასი ევრო) ოდენობით.

საფუძვლები:

კონსტიტუციური სარჩელი მიმართულია სა-მოქალაქო სასამართლოების გადაწყვეტილებების წინააღმდეგ, რომლებმაც უარი უთხრეს მომჩივანს ტელე-მედია სამართლის კანონის მე-14 მუხლის მესამე პუნქტის მიხედვით (2019 წლის 18 ივლისიდან 26 ნოემბრამდე მოქმედი რედაქციით); (ამჟამად ელექტრონული კომუნიკაციებისა და ტელემედიების შესახებ კანონის მუხლი 21 აბზ. 2 და 3). მომჩივანს უარი ეთქვა სავალდებულო სასამართლო განკარგულებაზე სოც. მედიაპლატფორმის შესახებ არსებითი ინფორმაციის მიწოდებასთან დაკავშირებით.

ტელე-მედია კანონის ძველი რედაქციის მე-14 მუხლის მესამე აბზაცის თანახმად, სახელმწიფო ორგანოს ამ კონკრეტულ შემთხვევაში მის ხელთ არსებული არსებითი ინფორმაციის გაცემა შეუძლია იმ შემთხვევაში, თუ ეს აუცილებელია სამოქალაქო-სამართლებრივი მოთხოვნების რეალიზაციისთვის აბსოლუტურად დაცული უფლებების დარღვევის შესახებ უკანონო შინაარსის მქონე საქმეებთან დაკავშირებით. აღნიშნული გამომდინარეობს Facebook-ის შესახებ კანონის პირველი მუხლის მესამე აბზაციდან. ტელემედიის შესახებ კანონის ძველი

რედაქციის მე-14 მუხლის მე-4 აბზ. პირველი წინადადების საფუძველზე, აღნიშნული მონაცემების მოპოვებისათვის აუცილებელია სასამართლოს წინასწარი დადგენილება, შუამდგომლობის წარმდგენი კი დაზარალებული მხარე უნდა ყოფილიყო. Facebook-ის შესახებ კანონის პირველი მუხლის მესამე აბზაცი მოიცავდა უკანონო შინაარსს, რომელიც აკმაყოფილებდა სისხლის სამართლის კოდექსის 185-187-ე მუხლებით გათვალისწინებული დანაშაულის შემადგენლობას, რომელიც დასაბუთებული არ იყო.

1. 2016 წლის ოქტომბრის ბოლოს ინტერნეტ-ბლოგის მფლობელმა გამოაქვეყნა განმცხადებლის ფოტო, რომელსაც სათაურად დაურთო შემდეგი ტექსტი ციტატის სახით: “განმცხადებელი (მითითებულია განმცხადებლის სახელი) თვლის რომ, ბავშვებს შორის სქესობრივი ურთიერთობა ნორმალურია, იქამდე სანამ ძალადობას არ ექნება ადგილი.”

“თუ თამაშისას ძალადობას არ აქვს ადგილი, მაშინ ბავშვებთან სექსი კარგია, რაც ახლა ჩვეულებრივი მოვლენაა”

ამის წინაპირობა იყო 2015 წელს განახლებული დებატები პარტიის “მწვანეები” პოზიციის შესახებ 1980-იან წლებში პედოფილიასთან მიმართებით. მაგალითად, 2015 წლის 24 მაისს გაზეთმა DIE WELT-მა გაავრცელა ინფორმაცია, პედოფილიისა და ბავშვთა მიმართ სექსუალური ძალადობის შესახებ” ბერლინის რეგიონალური ასოციაცია Bündnis90/Die Grünen-ის პოზიციის განმხილველი კომისიის მოხსენების შინაარსის შესახებ, ასევე ბერლინის წარმომადგენელთა პალატაში 1986 წლის 29 მაისს მოსარჩელის მიერ გამოთქმულ რეპლიკაზე.

მაშინ როცა „მწვანეების“ ერთ-ერთი დეპუტატი ოჯახურ ძალადობაზე საუბრობდა, სამთავრობო კოალიციის ერთ-ერთმა დეპუტატმა დაუსვა კითხვა, თუ რას ფიქრობდა სიტყვით გამომსვლელი ნორდრაინ-ვესტფალიაში მწვანეთა მიერ მიღებულ გადაწყვეტილებაზე, თუ რის საფუძველზე უნდა გაუქმდეს ბავშვთა მიმართ სექსუალური ქმედებისთვის სასჯელი. სიტყვით გამომსვლელის ნაცვლად მომჩივანმა ხმამაღლა წამოიყვira წარმომადგენელთა პალატის ოქმის მიხედვით: „თუ თამაშში ძალადობას არ აქვს ადგილი...”

მოსარჩელემ მოსთხოვა ინტერნეტბლოგერს თავდაპირველი ჩანაწერის გამო მოქმედებისგან თავის შეკავება და მისთვის მიყენებული მორალური ზიანის ფულადი ანაზღაურება. ამის შემდეგ, 2019 წლის დასაწყისში ბლოგერმა საკუთარ ფეისბუქ გვერდზე გამოაქვეყნა შემდეგი ტექსტი:

“სწორედ აღნიშნული პოსტის გამო განმცხადებელმა (მითითებულია მოსარჩელის ვინაობა) და მისმა საადვოკატო ბიურომ მიჩივლეს სასამართლოში. მისი ადვოკატები თავდაპირველად ითხოვენ კომპენსაციას 15 000 ევროს ოდენობით, ვითომდა მორალური ზიანის მიყენებისათვის, თუმცა პროცესი ჰალეს რაიონულ სასამართლოში ჯერ კიდევ არ დაწყებულა. გაზეთი WELT-იც კი წერდა მისი სკანდალური განცხადებების შესახებ! ლინკი მითითებულია ბლოგზე.”

აღნიშნულ პოსტს მოსდევს მოსარჩელის ფოტო პირვანდელი, ცნობილი წარწერით, რომელიც რეალურად მომჩივანს არც დაუწერია და არც გამოუქვეყნებია.

2019 წლის აპრილში და მაისში უამრავმა ფეისბუქ მომხმარებელმა მოახდინა აღნიშნულ გამოქვეყნებულ პოსტზე რეაგირება და გამოთქვამდნენ თავიანთ აზრს შემდეგი კომენტარებით:

- 1) „ერთხელ მაგრად უნდა ... ეს ..., სანამ ისევ ჭკუაზე არ მოვა!“
- 2) „შესაძლოა ამ „ქალბატონთან“ ბავშვობაში ბევრი ამყარებდა სქესობრივ კონტაქტს და შედეგად, საღად აზროვნების უნარი დაკარგა. სხვაგვარი ახსნა, ასეთი სულელური მოსაზრების გამოხატვას, არ მოეძებნება.“
- 3) „ეს ***. ასეთი განცხადების გაკეთება, სრულ ფსიქიკურ აშლილობაზე მიუთითებს.“
- 4) „პედოფილი ძ****.“
- 5) „ბებერს თავი აქვს დაზიანებული, გამოშტერებულია, აქ მხოლოდ ... შეიძლება“
- 6) „ადამიანო, რა ავადმყოფურად აზროვნებ.“
- 7) „ფუი, შე ბებერო ნაგავო“
- 8) „ამას ალბათ თავში... საკმარისი ადგილი აქვს, რადგან ტვინი აშკარად არ აქვს.“
- 9) „სულით ავადმყოფი“
- 10) „ასეთი განცხადებისთვის სახეს გავუხვედი ასეთ ადამიანებს.“

11) „გამოკეტეთ სადმე ეს ავადმყოფი ქალი, მან არც კი იცის რას ამბობს.“

12) „ისინი ყველანი ჭკუით ავადმყოფები არიან“

13) „ბ**ი“

14) „ტვინგამორეცხილი“

15) „ავადმყოფი ქალი“

16) „ნ.....“

17) „მას ისევ ბავშვად ყოფნა უნდა, თორემ აბ ზუს ისე ვინ მიეკარება“

18) „ეს ფულურო კაკალი ნაგავსაყრელზე უნდა გადაყაროთ, მაგრამ იქ სახიფათო ნარჩენების გადაყრის უფლება არ გაქვთ.“

19) „ნა****ი“

20) „ჯანდაბაში წადი, შე ბინძურო!“

21) „შე ბებერო გარყვნილი ნაგავო! ბავშვებთან სქესობრივ კონტაქტზე ფიქრისას ტვინი უნდა გილპებოდეს!!!! ვფიქრობ, რომ მწვანებთანაც ზუსტად ასეა!!!!“

22) „მას სურს რომ ყველაზე ნათელი სანთელი იყოს, ბინძური პედოფილი.“

განმცხადებელი ითხოვდა ნებართვას, რაც საქმის წარმოების საგანიც იყო, ამ Facebook--მომხმარებლების შესახებ ძირითადი ინფორმაციის მიღებაზე Telemedia-კანონის ძველი რედაქციის 14 მუხლის მე- (3) პუნქტის შესაბამისად.

2.2019 წლის 9 სექტემბრის გადაწყვეტილებით ბერლინის სამხარეო სასამართლომ მოსარჩელის განცხადება სრულიად უარყო. სასამართლომ აღნიშნული გადაწყვეტილება დაასაბუთა იმ გარემოებით, რომ სოციალური ქსელის ფეისბუქის მომხმარებელთა კომენტარები არის დასაშვები და გამართლებული სიტყვისა და აზრის გამოხატვის თავისუფლების ფარგლებში. თუმცა ისინი ზოგჯერ ნაწილობრივ ძალიან პოლემიკურია და გადაჭარბებული და ამასთან სექსისტური (დისკრიმინაციული ხასიათის). თუმცა, თავად განმცხადებელმა თავისი რეპლიკით, რომელიც მას საჯაროდ ჯერ არ განუხილავს და არც განუმარტავს, გამოხატა საკუთარი აზრი საზოგადოებისათვის ძალიან მტკივნეულ საკითხზე, რითაც მოსახლეობის პროტესტი გამოიწვია. შესაბამისად, იქიდან გამომდინარე, რომ ყველა კომენტარი ერთ რეალურ ფაქტს ეხება,

ისინი არ წარმოადგენდნენ მომჩივნის ცილისწამებას და, შესაბამისად, არ წარმოადგენდნენ შეურაცხყოფას გერმანიის სსკ-ის § 185 შესაბამისად.

3. ბერლინის სამხარეო სასამართლომ მოსარჩელის განცხადება 2020 წლის 21 იანვრის განჩინებით ნაწილობრივ დააკმაყოფილა. მან ნება დართო გაეცათ ინფორმაცია მე-3, მე-13, მე-16, მე-18, მე-19 და მე-20 კომენტარების შესახებ.

4. 2020 წლის 11 მარტის გადაწყვეტილებით, ბერლინის უმაღლესმა სამხარეო სასამართლომ შეცვალა სამხარეო სასამართლოს პირველადი გადაწყვეტილება და ამასთანავე, დამატებით დაუშვა 1, მე-2, მე-7, მე-8, მე-17, და 21-ე პუნქტებში არსებულ ინფორმაციაზე წვდომა. ხოლო რაც შეეხება მე-4, მე-5, მე-6, მე-9, მე-10, მე-11, მე-12, მე-14, მე-15 და 22-ე კომენტარებს, რომლებიც წარმოების საგანია, ბერლინის სამხარეო სასამართლომ განაცხადა, რომ იგი არანაირად არ უგულებელყოფს იმ ფაქტს, რომ ამ შემთხვევაში საქმე ეხება მომჩივნის ღირსების შემლახველ დამცირებას. თუმცა, საკონსტიტუციო სასამართლოს დებულებების გათვალისწინებით, შეიძლება ითქვას, რომ სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის შემადგენლობა ვერ გამოიკვეთა. ვინაიდან სახეზეა გასათვალისწინებელი ცილისწამება, მაგრამ პიროვნული უფლების დარღვევა კი ვერ აღწევს იმ მნიშვნელობის ხარისხს, რომ გამონათქვამები კონტექსტის გათვალისწინებით ჩაითვალოს მომჩივნის პირად შეურაცხყოფად და დამცირებად.

გამონათქვამი „პედოფილი-ტრულა“ („Pädophilen-Trulla“) განხილულ უნდა იქნეს თავდაპირველი პოსტის კონტექსტში. არსებითად არასწორია, მაგრამ აღნიშნული მოსაზრება ეხება მის მიერ ნამოჭრილ თემატიკას. შესიტყვება არის რადიკალური, მეორეს მხრივ მოსარჩელის 1986 წლის რეპლიკა განმარტებას ითხოვდა. ურთიერთსაწინააღმდეგო კონსტიტუციურ-სამართლებრივი გარანტიების საფუძველზე, ერთმანეთთან შედარებულ უნდა იქნეს მომხმარებლების პიროვნულ-სამართლებრივი ინტერესები. შეურაცხმყოფელი კრიტიკის ან „გადაჭარბებული განსჯის“ მკაცრი მოთხოვნები არ არის

დაკმაყოფილებული, რადგან კომენტარი საკმაოდ და აშკარად დაკავშირებულია ფაქტობრივ დებატებთან. ტერმინი უნდა იყოს ჩართული კონტექსტში. მომჩივნის განმარტება, რომ მას აბრალებენ, თითქოს ბავშვებთან და მოზარდებთან ვამჯობინებ სექსუალურ ურთიერთობას, არადამაჯერებელია და არ ეპასუხება კონსტიტუციურ-სამართლებრივ მოთხოვნებს, ვინაიდან სისხლისსამართლებრივ მნიშვნელობას მხოლოდ მაშინ იძენს გამონათქვამი, როცა მისი შეურაცხყოფელი/დამამცირებელი შინაარსი იმდენად არსებითია, რომ იგი მომჩივანის დამცირებად/შეურაცხყოფად აღიქმება ნებისმიერ წარმოსადგენ გარემოებაში. ინტერპრეტაცია იმის თაობაზე, რომ მომხსენებელს უბრალოდ სურდა გამოეხატა თავისი მწვავე კრიტიკული დამოკიდებულება ამ თემაზე მომჩივნის (სავარაუდოდ) პოზიციის მიმართ, უფრო სავარაუდოა: „იმ კონტექსტის გათვალისწინებით, რომელშიც გამოყენებულია გამონათქვამი, სახელწოდება „პედოფილი-ტრულას“ ვერ განიხილება ფაქტისგან მოწყვეტით, თუნდაც მხედველობაში იქნეს მიღებული დამამცირებელი კომპონენტი ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის შესაბამისად.“

აღნიშნული ეწინააღმდეგება განმცხადებლის მიერ წარმოდგენილ მოსაზრებას, რომ აღნიშვნა ემსახურება მხოლოდ მის ცილისწამებას.

რაც შეეხება შემდეგ განცხადებას: “ მას სურდა ყოფილიყო კამკაშა სანთელი, ბინძური პედოფილი”, ბერლინის უმაღლესმა სამხარეო სასამართლომ განაცხადა, რომ აღნიშვნა **Pädodreck** განმცხადებლის მიმართ კი არ იყო მიმართული, არამედ ზოგადად განსახილველი თემის მიმართ. სხვათაშორის მომჩივანმა, როგორც პოლიტიკოსმა, უნდა აიტანოს ასეთი თავდასხმა საჯარო სიტუაციაში, როგორც აზრის გამოხატვის თავისუფლება.

რაც შეეხება სხვა გაჟღერებულ მოსაზრებებს, რომლებიც ჯერ კიდევ სამართალწარმოების საგანია, მათ მიმართ შესაძლოა გამოყენებული იყოს ერთიანი სტანდარტი. შედეგად, ზემოაღნიშნულ განცხადებებზეც იგივე ვრცელდება. ვარაუდი იმისა, რომ ამ გამონათქვამებს მხოლოდ დამამცირებელი ხასიათი აქვთ, მიუ-

თითებს იმაზე, რომ კონტექსტი არ არის გათვალისწინებული საკმარისად. ფაქტობრივი გარემოება არ უქმდება, ვინაიდან ის კავშირშია ცუდ ქცევასთან.

ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლოს გადაწყვეტილება არ მოიცავს დარღვეულ სამართლებრივ ურთიერთშეძარებას.

ბერლინის უმაღლესმა სამხარეო სასამართლომ 2020 წლის 6 აპრილის განჩინებით მოსარჩელეს, უარი უთხრა ზეპირი მოსმენის შესახებ შესაგებელზე.

კონსტიტუციური სარჩელით მოსარჩელე ჩივის, რომ მისი პიროვნული უფლებები დაირღვა. იმ გარემოებას, რომ სასამართლოები, მოსარჩელის იურიდიულ ინტერესთა აუცილებელ ურთიერთშეძარებას არ ახორციელებდნენ სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლის კონტექსტში, უნდა მიეყვანა იმ დასკვნამდე, რომ რეალურად მართალია ეს კომენტარები ფეისბუქ მომხმარებლებმა დაწერეს სიტყვისა და აზრის გამოხატვის ფარგლებში, თუმცა მომჩივანის პირადი პიროვნული უფლებების დაცვა უფრო მნიშვნელოვანი და რელევანტური უნდა ყოფილიყო. ამასთან მომჩივანის მოსაზრებით, სამართალწარმოების საგნის კომენტარები უკანონოდ უნდა ჩათვლილიყო, სასამართლომ კანონსაწინააღმდეგოდ არ გასცა ნებართვა, ამ ფეისბუქ მომხმარებლების შესახებ ინფორმაციის მოპოვებასთან დაკავშირებით.

ბერლინის ფედერალური მიწის იურიდიულ, მომხმარებელთა დაცვისა და ანტიდისკრიმინაციის საკითხთა სენატის ადმინისტრაციას, ასევე სოციალური მედიის პლატფორმის მფლობელს, შემდგომში როგორც მონაწილეს, მიეცათ კომენტარის გაკეთების საშუალება. ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოსთვის აღნიშნული საქმის მასალები ხელმისაწვდომი იყო.

II.

კონსტიტუციური სარჩელი გერმანიის ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს კანონის, 93-ე „ა“ მუხლის მეორე აბზაცის „ბ“ ქვეპუნქტის თანახმად წარმოებაში იქნა მიღებული, ვინაიდან სარჩელი მიმართული იყო ძირითადი უფლებების რეალიზაციისაკენ, რაზეც მიუთი-

თეზად თავად მომჩივანიც. სახეზეა პალატის მიერ მიღებული გადაწყვეტილების წინაპირობები. (ფედერ. საკონს. სას. კანონის §93გ აბზ.1 წინად. 1 §93ა აბზ. 2 პუნქტი ბ-სთან ერთად). ფედერალურმა საკონსტიტუციო სასამართლომ გამოხატვის თავისუფლების კანონსა და ზოგად პიროვნულ უფლებათა დაცვის ზოგად კანონთან მიმართებით არსებული მნიშვნელოვანი საკითხები უკვე გადაწყვიტა. (vgl. BVerfGE 82, 272 <281, 283 ff.>; 85, 1; 90, 241 <246 ff.>; 99, 185; 114, 339). ეს განსაკუთრებით ეხება ფუნდამენტური უფლების გავლენას აზრის თავისუფლებაზე სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე და შემდგომი მუხლების დებულებების ინტერპრეტაციისა და გამოყენებისას, რომლებიც ზღუდავს ძირითად უფლებას (შდრ. ...) (vgl. BVerfGE 82, 43 <50 ff.>; 85, 23 <30 ff.>; 93, 266 <292 ff.>).

ამის შემდეგ კონსტიტუციური სარჩელი დაშვებულია და ცალსახად დასაბუთებულია ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს კანონის 93-ე „გ“ მუხლის პირველი აბზაცის პირველი წინადადების მნიშვნელობით. გადაწყვეტილებები ლახავენ მომჩივანის ზოგად პიროვნულ უფლებებს, რომელიც გათვალისწინებულია ძირითადი კანონის მე-2 მუხლის პირველ აბზაცში პირველი მუხლის პირველ აბზაცთან ერთად.

მომჩივანმა თავის შუამდგომლობებში ცალსახად არ აღნიშნა თავისი პიროვნული უფლებების დარღვევა, რომლებიც გამომდინარეობს ძირითადი კანონის 2(1) მუხლიდან ამავე კანონის 1(1) მუხლთან კავშირში. თუმცა ეს ხელს არ უშლის სადავო გადაწყვეტილებების მე-2 მუხლის პირველი პუნქტის ნორმებთან შესაბამისობის შემოწმებას ძირითადი კანონის 1-ლი მუხლის პირველ პუნქტთან ერთად. მომჩივანმა აღწერა შესაბამისი ფაქტები და, კერძოდ, ასაჩივრებდა, რომ სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლით მოთხოვნილი ინტერესების შედარებით სასამართლო იმ დასკვნამდე მივიდოდა, რომ მომჩივანის პიროვნული უფლებები გადანონიდა პოსტების ავტორების უფლებას აზრის და გამოხატვის თავისუფლებაზე. ამ განცხადებით მომჩივანმა წარმოაჩინა მისი პიროვნული უფლებების შესაძლო დარღვევა და დააკმაყოფილა §§ 23, 92 BVerfGG-ით გათვალისწინებული დასაბუთების მოთხოვნა. ამ დებულებების გვერდით არ

არის საჭირო, პირდაპირი მითითება ძირითადი კანონის იმ მუხლზე, რომელიც გასაჩივრებულია ფუნდამენტური უფლებების დარღვევის გამო (შდრ. BVerfGE 84, 366 <369>).

დასაშვებად ცნობილი კონსტიტუციური სარჩელის საგანი არის ბერლინის სამხარეო სასამართლოსა და უმაღლესი სასამართლოს სამოქალაქო-სამართლებრივი გადაწყვეტილებები. კონსტიტუციური სარჩელი მიმართულია სადავო გადაწყვეტილების გაუქმებისაკენ.

სარჩელის დასაბუთებიდან გამომდინარეობს შემდეგი, რომ მომჩივანი გადაწყვეტილებას ასაჩივრებს იმდენად, რამდენადაც ისინი მის საზიანოდ იქნა მიღებული. ამიტომ მისი განაცხადი შესაბამისად უნდა იქნეს განმარტებული (vgl. BVerfGE 103, 242 <257>).

გ) მასობრივი ინფორმაციის საშუალების შესახებ კანონის შესაბამისი დებულების (მასმედის შესახებ კანონის მე-14 მუხლის მე-3 აბზ, ძველი რედაქცია) და მასში მითითებული დებულებების, მათ შორის სისხლის სამართლის კოდექსის დებულებების ინტერპრეტაცია და გამოყენება საერთო სასამართლოების ამოცანაა.

აა) გადაწყვეტილებების მიღებისას მათ უნდა გაითვალისწინონ ძირითადი უფლებების გავლენა საკანონმდებლო დებულებებზე (vgl. BVerfGE 7, 198 <208>; 85, 1 <13>; stRspr). ანგარიში უნდა გაენიოს შეზღუდულ ფუნდამენტურ უფლებას ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის შესაბამისად, რათა მისი ღირებულება შენარჩუნდეს სამართლის გამოყენების დონეზე (იხ. BVerfGE 7, 198 <208 f.>). კონსტიტუციური სამართლის დარღვევა, რომელიც ფედერალურმა საკონსტიტუციო სასამართლომ უნდა გამოასწოროს, სახეზეა მხოლოდ მაშინ, თუ სასამართლოს გადაწყვეტილება გამოავლენს ინტერპრეტაციის შეცდომებს, რომლებიც ეფუძნება ფუნდამენტური უფლების მნიშვნელობისა და ფარგლების - კერძოდ მისი დაცვის ფარგლების - ფუნდამენტურად არასწორ გაგებას. (vgl. BVerfGE 18, 85 <93>; 42, 143 <149>; 85, 1 <13>).

ბბ) ზოგადი პიროვნული უფლების შემლახველი გამონათქვამებისაგან თავის შეკავების მოთხოვნის გზით ზოგადი პიროვნული უფლების რეალიზაციის სამოქალაქო-სამართლებრივი

საფუძველია BGB -ს § 1004, აბზ. 1, და § 823, აბზ. 2 StGB-ის §§ 185 და მომდევნო მუხლებთან კავშირში. ასეთ შემთხვევებში, ინტერნეტში ანონიმური განცხადებების განთავსების შესაძლებლობის გამო, აღკვეთის ღონისძიების აღსრულებას წინ უძღვის მასმედიის კანონის ძველი რედაქციის მე-14 მუხლის მე-3 აბზაციის შესაბამისად ინფორმაციის მიწოდებაზე შეთანხმების პროცედურა. (ამჟამად, ტელეკომუნიკაციებისა და მედიის კანონის მონაცემთა დაცვის კანონის §21(2) და (3)) ფეისბუქის შესახებ კანონის 1-ლი მუხლის მე-3 აბზაცთან ერთად.

სიტყვის თავისუფლების ინტერესები ძირითადად გამოხატულია StGB § 193-ე მუხლში, რომელიც გამორიცხავს სს დევნას ცილისმწამებლური განცხადებებისთვის ლეგიტიმური ინტერესების დასაცავად და - ირიბად § 823, მე-2 აბზაცი BGB - ასევე გამოიყენება სამოქალაქო სამართალში (იხ. BVerfGE 99, 185 <195 ვ. >; 114, 339 <347>). აღნიშნული ნორმები ითვალისწინებენ იმას, რომ პიროვნული უფლებები არ არის უპირობოდ გარანტირებული. კონსტიტუციის მე-2 მუხლის პირველი აბზაციის თანახმად, იგი იზღუდება კონსტიტუციური წესრიგით, და სხვათა უფლებებით. ეს უფლებები მოიცავს ასევე აზრის გამოხატვის თავისუფლებას გერმანიის ძირითადი კანონის მე-5 მუხლის პირველი აბზაციის საფუძველზე. ეს უკანასკნელიც არ არის უპირობოდ გარანტირებული. ძირითადი კანონის მე-5 მუხლის მე-2 აბზაცით განსაზღვრულია აღნიშნული ზღვარი. (vgl. BVerfGE 114, 339 <347>; BVerfG, Beschluss der 1. Kammer des Ersten Senats vom 7. Dezember 2011 - 1 BvR 2678/10 -, Rn. 32; Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 14).

სამოქალაქო სამართლის დებულებების, და ამ შემთხვევაში მონაცემთა დაცვის შესახებ კანონის ინტერპრეტაციისა და გამოყენებისას, კომპეტენტურმა სასამართლოებმა უნდა გაითვალისწინონ შესაბამისი ფუნდამენტური უფლებები, რათა მათი ღირებულებითი შინაარსი შენარჩუნდეს სამართლებრივი გამოყენების დონეზე. (vgl. BVerfGE 7, 198 <205 ff. >; 85, 1, <13>; 99, 185 <196>; 114, 339 <348>; stRspr). სამოქალაქო სასამართლოები განიხილავენ პიროვნულ

უფლებას კონსტიტუციურ-სამართლებრივის კვალდაკვალ, როგორც ღია ფაქტს, რომლის შემთხვევაშიც მართლსაწინააღმდეგო დარღვევის დასადგენად საჭიროა ინტერესთა შესაბამისი ურთიერთშეფარდება. vgl. BVerfGE 99, 185 <196>; 114, 339 <348> mit Verweis auf BGHZ 45, 296 <307 f. >; 50, 133 <143 f. >; 73, 120 <124>).

გგ) პიროვნული უფლების დარღვევის საკითხის განხილვისას გადამწყვეტ ფაქტორს წარმოადგენს სამართალწარმოების დავის საგნის არსი, კერძოდ იმის გარკვევა, თუ როგორ მოქმედებს ისინი ობიექტურად თავდაპირველ სამართალწარმოებაში დაზარალებული პირების პიროვნულ უფლებებზე. შესაბამისად, აუცილებელია იმ გარემოების გარკვევა, თუ რა კუთხით ილახება პირის პირადი უფლებები. ინტერპრეტაციისთვის არც აღნიშნული ნათქვამის ავტორის სუბიექტური განზრახვა და არც განცხადებით დაზარალებულთა სუბიექტური დამოკიდებულება არ არის გადამწყვეტი, არამედ მთავარი აზრი, რომელიც მათ გააჩნიათ მიუკერძოებელი და გონივრული საშუალო აუდიტორიის გაგების თვალსაზრისით. (vgl. BVerfGE 93, 266 <295>; 114, 339 <348>). შინაარსისაგან დამორებული ინტერპრეტაციები უნდა გამოირიცხოს. (მდრ. BVerfGE 93, 266 <296>; 114, 339 <348>).

დდ) განთავსებული ინფორმაციის მნიშვნელობის სწორ განმარტებაზე დაყრდნობით, შეურაცხყოფის ვარაუდი სისხლის სამართლის კოდექსის (StGB) § 185-ის მიხედვით, რომელიც მოცემულ შემთხვევაში, ფეისბუქის კანონის ძველი რედაქციის 1-ლი მუხლის მე-3 აბზაციდან გამომდინარე კატალოგური დანაშაულის სახით გასაღებს წარმოადგენს მოსარჩელის მიერ გამოთხოვილი ინფორმაციის ხელმისაწვდომობისთვის სოც. ქსელის პლატფორმის ოპერატორთან დაკავშირებით, მოითხოვს იმ ხელყოფების ურთიერთშეფარებას, რომლებიც საფრთხეს უქმნის ხელყოფილ სამართლებრივ სიკეთეებსა და ინტერესებს, ამ შემთხვევაში აზრის თავისუფლებასა და პირად ღირსებას. (მდრ.. BVerfGE 7, 198 <212>; 85, 1 <16>; 93, 266 <293>; BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 15; Beschluss der 3. Kammer des Ersten Senats vom 29. Juni 2016 - 1 BvR

2646/15 -, Rn. 12; Beschluss der 1. Kammer des Ersten Senats vom 12. Mai 2009 - 1 BvR 2272/04 -, Rn. 28). შედარება ზედმეტია გამონაკლისის სახით მხოლოდ იმ შემთხვევებში, თუ სადავო განცხადება წარმოდგენილია როგორც შეურაცხყოფა ან შეურაცხმყოფელი კრიტიკა, ასევე როგორც ფორმალური შეურაცხყოფა ან ადამიანის ღირსების შელახვა. (vgl. BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 17 mit Verweis auf BVerfGE 82, 43 <51>; 85, 1 <16>; 90, 241 <248>; 93, 266 <293>; 99, 185 <196>). შეურაცხყოფას კონსტიტუციურ-სამართლებრივი გაგებით მაშინ აქვს ადგილი, როდესაც განცხადებას აღარ აქვს რაიმე გასაგები მითითება ფაქტობრივ დავაზე და იგი მიმართულია მხოლოდ პირის დამცირებაზე, შესაბამისად, ღირსებისა და პატივისცემის შელახვისაკენ. ეს ის შემთხვევებია, როდესაც წინა არგუმენტი განიხილება მხოლოდ როგორც გარეგანი მიზეზი სხვა ადამიანების გაკიცხვისთვის ან მაგალითად, კერძო მტრობის შემთხვევაში. თუ ასეთი განცხადებები, რომლებიც მიზნად ისახავს მხოლოდ პირად შეურაცხყოფას, კეთდება ინტერნეტში კომუნიკაციის პირობებში, მაშინ ისინი არც თუ იშვიათად მოწყვეტილი არიან კერძო დაპირისპირებას. ეს შეიძლება შეეხებოდეს მათთვის პირადად უცნობ ადამიანებს, აგრეთვე საზოგადოებრივი ცხოვრებიდან, რომელთა შეურაცხყოფა და დაბულინგება ხდება ინტერნეტში ანონიმურობის საფარქვეშ საგნობრივ კრიტიკასთან ყოველგვარი კავშირის გარეშე მხოლოდ ისეთი ქვენა მოტივებიდან გამომდინარე, როგორიცაა სიძულვილი ან ბრაზი.

ეე) თუ არ არსებობს არცერთი ასეთი ვინაობა განსაზღვრული საგამონაკლისო გარემოება, ვერაფრით გამართლდება მითითება იმაზე, რომ სიტყვის თავისუფლებას უპირატესობა უნდა მიენიჭოს იმ განცხადებებისას, რომლებიც გარკვეული ადამიანების დამცირებას ისახავენ მიზნად. თუმცა, მაშინ სისხლისსამართლებრივი სანქციის წინაპირობა არის - როგორც ეს ჩვეულებრივ ხდება ხოლმე აზრის თავისუფლებისა და პირადი უფლებების დაბალანსებისას - მოსაზრება ფუნდამენტური უფლებების გათვალის-

წინების შესახებ, რომელიც უკავშირდება სისხლის სამართლის კოდექსით გათვალისწინებული დანაშაულის შემადგენლობის ნიშნებსა და სისხლისსამართლებრივი პასუხისმგებლობის წინაპირობებს, კერძოდ, „შეურაცხყოფის“ და „კანონიერი ინტერესების დაცვის“ ცნებებთან მიმართებაში. (BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 26; vgl. BVerfGE 12, 113 <124 ff.>; 90, 241 <248>; 93, 266 <290>). ეს მოითხოვს საქმის კონკრეტული გარემოებებისა და სიტუაციის ყოვლისმომცველ გამოკვლევას, რომელშიც გაკეთდა განცხადება. ჩვეულებრივი სასამართლოების მიერ ჩატარებული შეფასების შედეგი არ არის გათვალისწინებული კონსტიტუციური კანონით. (vgl. BVerfG, Beschlüsse der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 1094/19 -, Rn. 19 f. und - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 27; stRspr). აქ გასათვალისწინებელი გარემოებები შეიძლება მოიცავდეს შესაბამისი განცხადების შინაარსს, ფორმას, მიზეზსა და შედეგს, განმცხადებელსა და მათ რაოდენობას, აგრეთვე დაზარალებულებისა და ადრესატების რაოდენობას (vgl. BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 27).

უფლებათა ურთიერთშეფარდებისას გამოხატვის თავისუფლების მნიშვნელობა მით უფრო მაღალია, რაც უფრო მეტად არის მიმართული განცხადება საზოგადოებრივი აზრის ჩამოყალიბებისკენ და უფრო ნაკლებია, თუ, ამისაგან დამოუკიდებლად, იგი ცალკეული პიროვნების მიმართ ემოციურად დატვირთული განწყობის გავრცელებაზეა ორიენტირებული. (BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 29 m.w.N.)

განცხადებაში წამოყენებული ძირითადი სამართლებრივი ინტერესების შეფასებისას ასევე უნდა გამოვიდეთ იმ ფაქტიდან, რომ სიტყვის თავისუფლების დაცვა წარმოიშვა სწორედ ხელისუფლების კრიტიკის დაცვის განსაკუთრებული საჭიროებიდან და ამ მხრივ კვლავაც მნიშვნელოვანია. ამ თავისუფლების ნაწილია ისიც, რომ მოქალაქეებს შეუძლიათ მათთვის ჩვეული მანერით „იერიში მიიტანონ“ მათი აზრით პასუხისმგებელ თანამდებობის პირებზე იმისთვის,

თუ როგორ ახორციელებენ ისინი ძალაუფლებას, და არ შეეშინდეთ, რომ განცხადებებში გამოყენებული პირადი ელემენტები ამოგლეჯილი იქნება კონტექსტიდან და საფუძვლად დაედება მძიმე სანქციებს სასამართლოს მხრიდან. ამგვარად, განხილვა უნდა მოიცავდეს აგრეთვე საკითხს, არის თუ არა განცხადების საგანი დაზარალებული პირების პირადი სფერო ან მათი საჯარო საქმიანობა მისი შესაძლო შორსმომავალი სოციალური შედეგებით და რა უკუშედეგები შეიძლება მოჰყვეს განცხადებას დაზარალებული პირის პიროვნულ ინტეგრაციასთან დაკავშირებით (vgl. BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 30).

ძალაუფლების კრიტიკის ასპექტის გათვალისწინებით, სასამართლოებმა ასევე უნდა გაითვალისწინონ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს მიერ EMRK-ის მე-10 მუხლის მე-2 პუნქტის ინტერპრეტაცია და გამოყენება. აღნიშნული სასამართლო პრაქტიკა ხაზს უსვამს, რომ პოლიტიკოსთა კრიტიკის ფარგლები უფრო ფართოა, ვიდრე კერძო პირების შემთხვევაში. ვინაიდან პოლიტიკოსები მიზანმიმართულად ჩნდებიან საზოგადოებაში, მათი პოზიცია განსხვავდება საჯარო მოხელეებისგან, რომლებსაც დიდი ძალისხმევით გარეშე დაევალით მოსახლეობასთან დაკავშირება პროფესიული საქმიანობის ფარგლებში (vgl. BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 31).

თუმცა ძალაუფლების კრიტიკის ასპექტები ექვემდებარება შეფასებას და არ იძლევა თანამდებობის პირების ან პოლიტიკოსების შეურაცხყოფის უფლებას. კონსტიტუცია აწესებს გარკვეულ სამართლებრივ შეზღუდვებს აზრის გამოხატვასთან დაკავშირებით, თუ აღნიშნული მოსაზრება შეიცავს ზიზლის, ნაქეზების ან სიძულვილის შინაარსს. ეს შეზღუდვები ეხება ყველა პირს როგორც ხელისუფლების წარმომადგენლებს, ისე ნებისმიერ სხვა ადამიანს. განცხადებები ნაკლებად იმსახურებენ დაცვას, რაც უფრო შორდებიან აზრთა ბრძოლას იმ კითხვებზე, რომლებიც გავლენას ახდენს საზოგადოებაზე და წინა პლანზე მოდის დაზარალებული პირების შეურაცხყოფა. რომელი განცხადებები

უნდა აიტანონ საჯარო პირებმა და რომელი არა, ეს დამოკიდებულია არა მხოლოდ განცხადების ტიპსა და გარემოებებზე, არამედ აგრეთვე იმაზე, რა პოზიციაზე მუშაობენ ისინი და საზოგადოების მხრიდან რა სახის ყურადღებაზე აცხადებენ ისინი პრეტენზიას.

ამ კონტექსტში, განსაკუთრებით კი სოციალურ ქსელებში ინფორმაციის გავრცელების პირობებში, ინტერნეტში როგორც ხელისუფლების თანამდებობის პირების, ისე პოლიტიკოსების პირადი უფლებების ეფექტური დაცვა საჯარო ინტერესებიდან გამომდინარეობს, რამაც შეიძლება აღნიშნული უფლებების წონა დაზარალებულთა ინტერესებთან ურთიერთშეფარდებისას გაზარდოს. ყოველივე ამის შემდეგ, სახელმწიფოსა და საზოგადოებრივ საქმიანობაში თანამშრომლობისთვის მზადყოფნა მხოლოდ მაშინ შეიძლება იყოს მოსალოდნელი, როდესაც მონაწილეებს გარანტირებული ექნებათ მათი პირადი უფლებების ადეკვატური დაცვა (vgl. BVerfGE 152, 152 <199 Rn. 108> - Recht auf Vergessen I; BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 32).

განცხადების ფორმასა და თანმხლებ გარემოებებთან დაკავშირებით, საქმის ვითარებიდან გამომდინარე, შეიძლება განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი იყოს შემთხვევის ის გარემოებები, როგორიცაა, იყო თუ არა იგი შედგენილი კონკრეტულად დაძაბულ ვითარებაში, თუ პირიქით წინასწარი განზრახვით. ვინაიდან გამოხატვის თავისუფლებისთვის განსაკუთრებით საზიანო იქნება, თუ ყოველი სიტყვა ზეპირი განცხადების გაკეთებამდე აწონ-დანონილი იქნებოდა. აზრის გამოხატვის თავისუფლების, როგორც პიროვნულობის უშუალო გამოხატულების, კონსტიტუციურ-სამართლებრივად დაცვა გულისხმობს - თვითკონტროლის გონივრულ ფარგლებში - ადამიანური სუბიექტურობის, და ამით, ემოციურობისა და აღგზნებადობის იურიდიულ აღიარებას. ამის საპირისპიროდ, აზრის წერილობით ფორმაში გამოხატვისას, ზოგადად, შეიძლება მოსალოდნელი იყოს სიფრთხილისა და თავშეკავების უფრო მაღალი ხარისხი. ეს ასევე ეხება - კომუნიკაციის სპეციფიკური გარემოებების გათვალისწინებით - პრინციპში

ტექსტურ განცხადებებს "სოციალურ ქსელებზე" ინტერნეტში. ამ კონტექსტში ასევე მნიშვნელოვანია, არსებობდა თუ არა და რამდენად კონკრეტული და გასაგები მიზეზი იყო განსახილველი განცხადებისთვის, თუ იგი გაკეთდა არასწორი ან ყალბი მიზეზების გამო.

უფლებათა ურთიერთშეწონვისას ასევე უნდა იყოს გათვალისწინებული გამოხატული აზრის ზუსტი გავრცელების არეალი და ზეგავლენა. ასეთ დროს გადამწყვეტია კომუნიკაციის ფორმა და თანმხლები გარემოებები. თუ ადამიანთა მხოლოდ მცირე წრე შეიტყობს პატივის შემლახველი განცხადების შესახებ, ან თუ განცხადება არ არის წერილობითი ან სხვაგვარად "უკვდავყოფილი", მაშინ მასთან დაკავშირებული პატივის შელახვა ნაკლებად მნიშვნელოვანი და სწრაფწარმავალია, ვიდრე საპირისპირო შემთხვევაში. მეორეს მხრივ, განცხადების გამანადგურებელი ეფექტი ძლიერდება, თუ ის გაკეთებულია მაგალითად, განმეორებადი და მამხილებელი მანერით, მაგალითად, დაზარალებულის პორტრეტების გამოყენებით, ან შესრულებულია განსაკუთრებით გრაფიკული სახით, მათთვის ხელმისაწვდომ მედიაში ფართო საზოგადოებისათვის. მედია, რომელიც აძლიერებს განცხადების გზით რეპუტაციის შელახვის ეფექტს, შეიძლება იყოს განსაკუთრებით ინტერნეტი და აქ აქცენტი, როგორც წესი, კეთდება არა მედიაზე, როგორც ასეთზე, არამედ კონკრეტულად ფართო გავრცელების ეფექტზე (*BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 34*).

ვვ) ეს თვალსაზრისები, რომლებიც შეიძლება იყოს რელევანტური კონკრეტული განხილვისთვის, ყოველთვის არ არის საჭირო მთლიანად იქნეს „დამუშავებული“. უფრო სწორად, საერთო სასამართლოების ამოცანა, კონკრეტული საქმის გარემოებებიდან გამომდინარე, არის შესაბამისი ასპექტების შემუშავება და შეფასება. მოკლე მიმოხილვა შეიძლება საკმარისი იყოს, რაც დამოკიდებულია გარემოებებზე. გადამწყვეტი ფაქტორია ის, რომ განცხადების კონკრეტული სიტუაცია იქნეს მოცემული და ადეკვატურად შეფასდება ორივე მხარის ფუნდამენტური უფლებების გათვალისწინებით.

დ) სადავო გადაწყვეტილებები ვერ აკმაყოფილებენ აღნიშნულ მოთხოვნებს.

ბერლინის სამხარეო სასამართლო დასაწყისშივე სამართლიანად მიიჩნევს, რომ მომჩივანის მიერ წარმოდგენილი აღწერილობები, რომლებიც ჯერ კიდევ განხილვის საგანია, მნიშვნელოვნად ცილისმწამებლურია. თუმცა მის მიერ ჩამოყალიბებული მთავარი აზრი, რომ არ არსებობს აშკარა ცილისწამება (ადამიანის ღირსებაზე შეტევა, ფორმალური შეურაცხყოფა ან შეურაცხმყოფელი კრიტიკა) და მომჩივანის პირადი უფლებების დარღვევა არ აღწევს ისეთ ხარისხს, რომ განცხადებები, მათ შორის კონკრეტული კონტექსტის გათვალისწინებით, შეიძლება ჩაითვალოს განმცხადებლის დამცირებად და შეურაცხყოფად, ადასტურებს, რომ სამხარეო სასამართლო, არასწორად აფასებს რა პიროვნული უფლების მნიშვნელობასა და ფარგლებს, იქიდან გამომდინარე რომ შეურაცხყოფა სისხლის სამართლის კოდექსის 185-ე მუხლის მნიშვნელობით კონსტიტუციური საფუძვლებიდან გამომდინარე არსებობს მხოლოდ მაშინ, თუ განსახილველი განცხადება „უბრალოდ წარმოადგენს პირად შეურაცხყოფას და ბულინგს“.

აა) ეს გაუგებრობა შეურაცხყოფის დანაშაულის კონსტიტუციურ წინაპირობებთან დაკავშირებით წარჩუნდება სპეციალიზებული სასამართლოს განმარტებებში „პედოფილ ტრულას“ განცხადებაზე.

ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლო მიუთითებს ურთიერთშედარების აუცილებლობაზე, როდესაც ადგენს, რომ ურთიერთსაწინააღმდეგო კონსტიტუციური გარანტიების გამო, მომხმარებელთა პირადი ინტერესები ერთმანეთს უნდა შეეფარდოს. თუმცა ამის შემდეგ იგი, შეურაცხყოფის წინაპირობებს ცილისმწამებლურ და დამამცირებელი კრიტიკის განსაკუთრებულ ფორმასთან აკავშირებს, რაც კონსტიტუციურ-სამართლებრივად არასწორია. სასამართლო ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ მკაცრი წინაპირობები, ზემოაღნიშნულის მიხედვით უნდა იყოს ცილისმწამებლური კრიტიკისთვის და განსჯის გადამეტებისთვის დაცული, არ არის დაკმაყოფილებული, ვინაიდან და რადგანაც ის გამონათქვამები, რომლებიც მომჩივანის ფსი-

ქოლოგიურ მდგომარეობას ეხებოდა, კვლავ ფაქტობრივი დებატების (რის გამოც მომჩივანი საზოგადოების ყურადღების ცენტრში მოექცა) ფარგლებში ექცეოდა. საბოლოოდ, ბერლინის უმაღლესი სამხარეო სასამართლო მოსარჩელის პირადი პიროვნული უფლებების დაცვის ურთიერთშეწონვას არ ახორციელებს.

არაერთხელ არის გამოყენებული მცდარი სტანდარტი, რომელიც შეუთავსებელია პიროვნების პირად უფლებებთან და მათი ცილისმწამებლური განცხადებებით შელახვასთან. ივარაუდება, რომ განცხადება შეიცავს სისხლის სამართლის დანაშაულის შემადგენლობის ელემენტებს, მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ცილისმწამებლური შინაარსი ამ გამოხატვაში იმდენად მნიშვნელოვანია, რომ იგი ყველა ფაქტობრივ კონტექსტში განიხილება, როგორც უბრალო დამცირება.

გარდა იმისა, რომ არაერთხელ ხაზს უსვამს ფაქტობრივ მითითებას, რომელიც საკონსტიტუციო სასამართლოს მიერ გადაწყვეტილების მიღების პრაქტიკაში უპირველეს ყოვლისა გამართლებულია, როგორც მახასიათებელი, რომელიც შესაძლებელს ხდის განასხვავოს შეურაცხყოფა, რომელიც არ საჭიროებს განხილვას, შეურაცხყოფისგან, რომელიც მოითხოვს განხილვას, სააპელაციო სასამართლო შემდგომში არ აფასებს დაზარალებულის სამართლებრივ პოზიციებს. აღნიშნულის სამართლებრივი შეფასება სრულდება განცხადებაში, სადაც ასევე მხოლოდ შეურაცხმყოფელი კრიტიკა არის მხედველობაში მიღებული, რომლის მიხედვითაც, იმ კონტექსტის გათვალისწინებით, რომელშიც განცხადება არის გამოქვეყნებული, ფორმულირება, „პედოფილი ტრულა“, ფედერალური საკონსტიტუციო სასამართლოს პრეცედენტული სამართლის მიხედვით, ცილისმწამებლური კომპონენტით დაკავშირებულია ფაქტობრივ გარემოებასთან.

შესაძლებელია, რომ პირველადი განხილვისას განმცხადებელმა ეს განცხადება შეურაცხმყოფელ კრიტიკად მიიჩნია. თუმცა, ეს არ ათავისუფლებს საერთო იურისდიქციის სასამართლოს გაითვალისწინოს და განიხილოს მარტივი შეურაცხყოფა, რომელიც მოითხოვს შესაბამისი

სამართლებრივი პოზიციების ერთმანეთთან შედარებას, როცა შეურაცხყოფის კრიტიკის მიმართ არ არის წაყენებული განსაკუთრებული მოთხოვნები.

მოცემულ საქმეში, საერთო იურისდიქციის სასამართლომ არ განიხილა კონკრეტული საქმის ასპექტები სტანდარტის არასწორი განმარტების გამო, რაც საბოლოო ჯამში შეურაცხყოფას უტოლებს შეურაცხმყოფელ კრიტიკას. ეს არის განმცხადებლის პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობის უფლების დარღვევა.

ბ) არასწორი მასშტაბის ფორმირების შედეგად ასევე არ ხდება სამართლებრივი შეფასების ფარგლებში საქმის წარმოებაში არსებული საკამათო განცხადების - “მას სურდა რომ ყოფილიყო ყველაზე კაშკაშა სანთელი, ბინძური პედოფილი.”- სამართლებრივი პოზიციების კონსტიტუციურად აუცილებელი ურთიერთშედარება. საერთო პროფილის სასამართლოს მიერ დაუსაბუთებლად გამოყენებული მტკიცება, რომ განმცხადებელმა, როგორც პოლიტიკოსმა, უნდა ითმინოს საჯაროდ აზრთა ჭიდილში თავდასხმები, არ ცვლის მოთხოვნას შედარებაზე, რომლის დროსაც ასევე გასათვალისწინებელია, რომ საჯარო მოხელეებისა და პოლიტიკოსების პირადი უფლებების ეფექტური დაცვა, ასევე საზოგადოების ინტერესებში უნდა იყოს (vgl. BVerfG, Beschluss der 2. Kammer des Ersten Senats vom 19. Mai 2020 - 1 BvR 2397/19 -, Rn. 32).

გ) საერთო სასამართლო ასევე ყველა სხვა საპროცესო განცხადების შეფასებისგანაც იკავებს თავს. იგი თვლის, რომ ზემოთ გაკეთებული განცხადებები ასევე ვრცელდება ამ განცხადებებზეც. ნებისმიერი კრიტიკა არ გადადის უკანა პლანზე ისე, რომ მხოლოდ დამამცირებელი ხასიათი იქნეს შენარჩუნებული. განცხადებები არის შეუსაბამო, გაზვიადებული, უპატივცემულო და დისტანცირებას მოკლებული; თუმცა, ფაქტობრივ დავაზე მითითება მთლიანად არ არის მოხსნილი, რადგან ის დაკავშირებულია ცუდ ქცევასთან. სააპელაციო სასამართლოს ეს განცხადებები კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ სასამართლომ შეკითხვაზე, არის თუ არა გსკ-ის 185-ე მუხლით გათვალისწინებული და-

ნაშაულის ნიშნების შემადგენლობა რელევანტური ინფორმაციის მოპოვებისათვის შეურაცხყოფელი კრიტიკის საქმის მაგალითზე, არასწორი პასუხი გასცა. იგი აფასებს § 185 StGB-ის არსებობას კონსტიტუციურად სათანადო გზით არასწორი სტანდარტის შემთხვევაში და მხედველობიდან უშვებს განმცხადებლის ზოგადი პიროვნული უფლებების აუცილებელ შედარებას Facebook-ის მომხმარებელთა გამოხატვის თავისუფლების უფლებასთან. ეს მათ თავიდანვე ართმევს სამოქალაქო საჩივრის განხილვის შესაძლებლობას პირადი უფლებების დარღვევასთან დაკავშირებით.

2. გადანაცვები ეფუძნება გამოვლენილ კონსტიტუციურ-სამართლებრივ შეცდომებს. გამორიცხული არ არის, რომ საერთო იურისდიქციის სასამართლოებმა ერთი მხრივ, განმცხადებლის პიროვნული უფლებების და მე-

ორე მხრივ, გამოხატვის თავისუფლების სათანადოდ გათვალისწინებით საქმის ხელახალი განხილვისას მიიღონ საქმეზე სხვა გადანაცვები.

3. მაშასადამე, სააპელაციო სასამართლოს განჩინებები უნდა გაუქმდეს 93c(2) მუხლის შესაბამისად, BVerfGG-ის 95(2) მუხლთან ერთად, რადგან ისინი გამოტანილი იქნა განმცხადებლის წინააღმდეგ. საქმე ახალი გადანაცვების მისაღებად დაუბრუნდება სააპელაციო სასამართლოს.

4. გადანაცვები ხარჯების ანაზღაურების შესახებ გამომდინარეობს § 34a (2) BVerfGG. სარჩელის საგნის ღირებულების განსაზღვრა ეფუძნება § 37 პუნქტს. 2 პუნქტი 2 § 14 ერთად. 1, RVG.

ეს გადანაცვები გასაჩივრებას არ ექვემდებარება.

მარიამ კვირიკაშვილი